

Ekonomika

2011-02-14, 23:59

Oligarchus išskyrė krizė

© Tomo Mozūros montažas.

[Papildyti straipsni](#)

Didžiausiose šalies verslo grupėse tyliai vyksta didžiulės permainos. Tikrosios jų priežastys saugomos po devyniais užraktais, bet aiškėja, kad ne visos skyrybų priežastys yra vadovėlinės.

Pleištas: daugelio ekspertų manymu didžiosios verslo grupės ėmė braškėti neišlaikiusios šalį užgriuvusios ekonominės krizės egzamino.

Neišlaikė krizės egzamino

Pastaruju metu Lietuvoje įvyko nemenkas kapitalo persiskirstymas ir stambių verslo grupių restruktūrizacija – išsivaikščiojo mažmeninį prekybos tinklą "Maxima" valdantis prieš maždaug aštuoniolika metų susibūręs vadinamasis VP dešimtukas, verslus išpardavė nuo 2000-ųjų aktyvią veiklą vykdžiusi

investicinė grupė "Hermis Capital", pusiau skilo koncernas "Rubicon Group", kurio veiklos ištakos siekia 1990-uosius.

Lietuvių kapitalo investicinės grupės "Hermis Capital" įkūrėjo ir valdybos pirmininko Nerijaus Dagilio vertinimu, pokyčius didžiausiose verslo grupėse galima palyginti su pokyčiais gamtoje. "Kai vanduo kyla, potvynis neša viską, po atoslūgio šis tas pasikeičia. O šis potvynis palietė visus, netgi didžiuosius", – situaciją vertino N.Dagilis.

Verslo teisės specialistų vertinimu, kaip ir daugelyje verslų, krizė ir ekonomikos sunkmetis tapo katalizatoriais, atskleidusiais bendrų sprendimų klaidas, kurios turėjo ir finansinių padarinių. Todėl esą natūralu, kad verslo grupių nariai, įvertinę šiuos padarinius, traukiasi iš ankstesnių partnerystių.

Advokatų kontoros "Sorainen" vyresnysis teisininkas Mantas Petkevičius atkreipia dėmesį, kad pastaruju metu nebuvo kokių nors teisinio reglamentavimo pokyčių, kurie būtų galėję lemti akcininkų pokyčius. Todėl įvykę verslo grupių restruktūrizacijos procesai veikiau buvo nulemti ekonominių priežasčių, o tai, kad jie įvyko vienu metu, tėra atsitiktinumas.

Verslo išpardavimas tęsiasi

Po pernai įvykusios "Hermis Capital" akcininkų rokiruotės, grupės savininkės liko N.Dagilio bendrovė "Deitona" (valdanti 69,6 proc. akcijų) ir bendrovė "Sanitex" (30,4 proc.). Tarp akcininkų nebeliko Giedriaus Baryso ir Tito Sereikos. Pastarasis buvo vienas didžiausių grupės akcininkų ir kartu su N.Dagiliu 2000 m. pradėjo aktyvią "Hermis capital" veiklą. Nuo sausio pabaigos grupė "Hermis Capital" turi naują valdybą, kurioje neliko Domininko Kašio, bet ją papildė buvęs akcininkas L.Strėlis.

Bendrovė toliau rūpinasi parduodamų verslų sandorių užbaigimu, mat esą savus verslus turintiems akcininkams reikia pinigų. Dar pernai gruodį N.Dagilis įkūrė visiškai su "Hermis Capital" nesusijusią bendrovę, kuri, pasak jo paties, užsiima jo asmeninių investicijų valdymu. Paklaustas, ar tai nėra traukimas iš "Hermis Capital", N.Dagilis neatskleidė savo ketinimų, bet pabrėžė, jog kažkada savo sukurtoje grupėje jis pasiliks tik tiek, kiek tai yra susiklostę istoriškai.

Verslininkas nemano, kad ši investicinė grupė liks tik istorija. Pasak jo, jei rinkoje atsiras įdomių pasiūlymų, "Hermis Capital" bus pasirengęs investuoti ir įsigyti perspektyvių bendrovių akcijų.

Pernai "Hermis Capital" už 63 mln. litų (maždaug trečdaliu pigiau nei buvo įsigytos) pardavė beveik visas turėtas Norvegijos elektronikos bendrovės "Kitron" akcijas. Balandį tikimasi parduoti šaldytuvų gamintojos "Snaigė" obligacijas, kurių nominali vertė siekia apie 11,1 mln. litų. Vasario pradžioje "Hermis capital" pardavė 60 proc. naftos gavybos bendrovės "Geonafta" akcijų paketą Lenkijos naftos perdirbimo bendrovei "Lotus". Neoficialiai skaičiuojama, kad jo vertė siekia 130 mln. litų.

Pasak "Hermis Capital" vadovo Dariaus Janulevičiaus, šiuo metu tiesiogiai valdo tik kelias norvegų "Kitron" akcijas ir "Snaigės" obligacijas. N.Dagilio teigimu, ne visi iš parduotų vertybinių popierių susigrąžinti pinigai atitenka akcininkams, jie taip pat naudojami finansiniams įsipareigojimams bankams vykdyti.

Pokyčiai tebevyksta

Didžiuoju verslo lyderių išsivaikščiojimu jau praminta "VP dešimtuko" skyrybų byla dar neužbaigta. Akivaizdu, kad viską į savo rankas telkia VP grupės valdybos pirmininkas Nerijus Numavičius. Sausio viduryje Konkurencijos tarnyba patenkino jo prašymą tiesiogiai ir netiesiogiai įsigyti iki 73 proc. VP grupės ir jos kontroliuojamų dar 16 bendrovių akcijų.

Teigiama, kad byrėti grupė pradėjo tuomet, kai baigėsi pagrindinių jos kūrėjų ir akcininkų susitarimas neinvestuoti atskirai iki 2009 m. Viešojoje erdvėje svarstyta ir versija, kad pleišta tarp akcininkų galutinai įkalė "Leo LT" istorija.

Kad ir kaip būtų, jau 2008-ųjų vasarą iš VP grupės viceprezidento pareigų, o vėliau ir Lietuvos, pasitraukė Žilvinas Marcinkevičius. Jis dabar savo uždirbtus milijonus investuoja Airijoje. 2009-ųjų vasarą už ne vieną milijoną litų pardavęs visas savo akcijas iš grupės pasitraukė Darius Nedzinskas, dabar dirbantis bendrovėje "Lietuvos draudimas". Ryžtingai iš grupės žengė ir vienas pagrindinių jos įkūrėjų Julius Numavičius, kuris šiuo metu gyvena JAV.

Pernai gruodį pranešta, kad "VP dešimtuko" narys verslininkas Mindaugas Marcinkevičius traukiasi iš prekybos ir pramogų centrus valdančios įmonės "Akropolis Group" valdybos. Šiomis dienomis pasikeitė ir "Maximos" grupės įmonės Estijoje "Maxima Eesti" vadovas, juo vietoj vieno iš VP grupės akcininko Renato Vaitkevičiaus tapo Vaidotas Pačesa, grupės įmonėse dirbantis nuo 1998 m.

VP grupėje pasiteiravus, kokios stadijos šiuo metu yra prieš daugiau nei dvejus metus prasidėję pokyčiai, ir paprašius sukongretinti akcininkus ir atsakingas pareigas einančius asmenis, pranešta, kad procesas užtruko ilgiau nei tikėjosi patys akcininkai. "Pokyčiai tebevyksta, todėl konkrečiai komentuoti bus galima tik jiems pasibaigus", – savo atsakyme rašo VP grupės direktorė Jolanta Bivainytė.

Žaibiškos dalybos

Aiščiausias kapitalo persiskirstymas įvyko koncerne "Rubicon Group". Jo kamienas į dvi atskiras verslo grupes oficialiai skilo pusiau 2010-ųjų pradžioje. Energetikos, namų priežiūros, pramonės, ekologijos veiklos liko po nauju vardu pavadintos grupės "Icor" stogu. Joje liko žinomiausias "Rubicon" grupės akcininkas Andrius Janukonis su Linu Samuoliu, Gintautu Jaugielavičiumi ir Dariumi Leščinsku.

Pernai rugpjūtį iš "Icor" rankų išslydo dar vienas riebus kąsnis – 50 proc. prekybos ir pramogų centro "Ozas" akcijų, kurias po ilgų ginčų, kas turi valdyti centrą, perėmė Vokietijos bendrovė ECE.

Regis, kad nuo "Rubicon" atskilusiems akcininkams Rimantui Bukauskui, Arūnui Mačiuičiui ir Remigijui Lapinskui kol kas labiau pasisekė ir jų gyvenimas teka ramesne vaga. Mainais už savo akcijas pasiėmė "Siemens", įmonę "Panevėžio arena", kuri yra "Cido" arenos valdytoja, ir bilietų platinimo bendrovę "Tiketa", šiuo metu jie yra atskiros verslo grupės "Seven entertainment" akcininkai. Patys save jie vadina didžiausia pramogų verslo grupe Baltijos šalyse. Šios verslo grupės direktorius Vidmantas Šiugždinis patikino, jog verslo grupė turi labai ambicingų planų ir ketina plėstis ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Rinkos dalyvių vertinimu, "Rubicon Group" skyrybas galima pavadinti "greitomis ir pigiomis", palyginti su užsitęsusia VP grupėje, mat kapitalo persiskirstymas įvyko žaibiškai.

Specialisto komentaras

Dr. Deimantė Teresienė, AB "Ūkio bankas" Finansų maklerio departamento maklerė

Kalbėdama apie "Hermis Capital" sprendimą parduoti "Snaigės", "Geonaftos", "Kitron" akcijas, manau, jis tikrai nebuvo nepamatuotas. Tikriausiai buvo deramai pasverta ir nuspręsta, kad parduoti yra tinkamas laikas, o gautos lėšos bus panaudotos efektyviau. Nors spaudoje galima rasti nuomonių, kad "Hermis Capital" akcininkai pasuko skirtingais keliais, tad jiems buvo reikalingi pinigai tolesniems planams realizuoti, vis dėlto nereikėtų šio bendrovės sprendimo vertinti vien remiantis šia versija, ypač dėl to, kad kai kurios įmonės buvo parduotos mažesne kaina, nei buvo įsigytos. Investicijų pasaulyje pokyčiai – tai neišvengiamybė. Korekcijos investicijų portfelyje būtinos: kartais jos gali būti ir skausmingos, tačiau dėl veiklos tęstinumo ar jos efektyvumo didinimo kartais tenka prisiimti ir tam tikrus nuostolius.

Aleksandras Abišala, Lietuvos verslo konsultantų asociacijos prezidentas

Šiuo metu byrančias verslo grupes kažkada kūrė iki tol bendro verslo neturėję žmonės, t. y. bendramoksliai, draugai, giminaičiai. Tuo laiku jų verslo filosofija nebuvo susiformavusi, o dabar paaiškėjo, kad ji skiriasi. Tokia skilimo priežastis ne naujieta Lietuvos verslo padangėje. Prieš dešimtmetį išsiskyrus verslo partnerių požiūriui suskilo tuomet vienas didžiausių Lietuvos ūkio subjektų – "Vakarų Lietuvos pramonės ir finansų korporacija". Tada pagrindiniai korporacijos akcininkai ir valdybos nariai – Antanas Bosas, Rimandas Stonys, Sigitas Paulauskas ir Martinas Gusiatis tiesiog pasidalijo valdomų įmonių akcijas. Verslo grupės skaidosi visame pasaulyje ir tai dažniausiai būna susiję su veiklos išgryninimu, susitelkimu į vieną verslą, efektyvumo stiprinimu. Verslo grupių skaidymosi rizika taip pat labai stipriai priklauso nuo akcininkų skaičiaus, kuo jų daugiau, tuo didesnė rizika suskilti staiga išsiskyrus nuomonėms ir požiūriams. Manau, kad ateityje mažės psichologiniais motyvais paremtų verslo skyrybų, verslo restruktūrizacija bus daugiau paremta verslo vystymo motyvais. Lietuvoje dar tokių pavyzdžių neturime, bet gali atsitikti ir taip, kad stambūs akcininkai savo verslus patikės verslo valdymo fondams, pasamdys profesionalius vadovus, o patys užsiims savo mėgiama veikla, kelias po pasaulį ir pan.

Patinka

Būk pirmas iš draugų, kuriam tai patinka.